

Aile Hekimliği ve Göçmen Sağlığı: Kültürel Farklılıklar ve Entegrasyon

Editör

Dr. Öğr. Üyesi Ersan GÜRSOY

Hipokrat
Yayıncılık

© 2023 AİLE HEKİMLİĞİ VE GÖÇMEN SAĞLIĞI:
KÜLTÜREL FARKLILIKLAR VE ENTEGRASYON

ISBN: 978-625-6429-49-9

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editör

Dr. Öğr. Üyesi Ersan GÜRSOY

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi No: 2/40

Tel: (0312) 395 21 10 - Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Göç, insanoğlunun tarih boyunca tanıklık ettiği evrensel bir olgudur. İnsanlar farklı nedenlerle yer değiştirirler: ekonomik sebepler, politik istikrarsızlık, savaşlar veya daha iyi bir yaşam umuduyla. Bu nedenlerle dünyanın dört bir yanından insanlar, başka ülkelere göç etmektedirler. Göç, kültürel farklılıkların ve toplumların zenginliğini artırırken, sağlık sektöründe de önemli bir etki yaratır. Bu kitap, “Aile Hekimliği ve Göçmen Sağlığı: Kültürel Farklılıklar ve Entegrasyon” başlığı altında, bu önemli konuya odaklanmaktadır.

Göçmen sağlığı, geleneksel sağlık hizmetlerinin sınırlarını aşan özel bir öneme sahiptir. Göçmenler, yeni bir ülkede kendi kültürel bağlarını, inançlarını ve sağlık alışkanlıklarını getirirler. Bu, aile hekimlerinin, sağlık profesyonellerinin ve toplum liderlerinin farklı kültürel dinamiklerle başa çıkmasını gerektirir. Bu kitap, bu zorluğun üstesinden gelmek ve sağlık hizmetlerinin herkes için daha iyi hale getirmesine katkıda bulunmak amacıyla kaleme alınmıştır.

Kitabımız, göçmen sağlığı konusundaki temel kavramları, mevcut sağlık sistemlerindeki zorlukları ve farklı kültürel grupların sağlık ihtiyaçlarını ele alıyor. Ayrıca, bu ihtiyaçlara uygun sağlık hizmetleri sunmanın yollarını inceliyor. Her bireyin sağlık hizmetlerine eşit erişim hakkına sahip olduğuna inanıyoruz ve bu kitap, aile hekimleri, sağlık çalışanları, göçmenler ve toplum liderleri için bir kaynak olarak hizmet etmeyi amaçlıyor.

Bu kitapta yer alan makaleler, göçmen sağlığı konusunda farkındalığı artırmayı ve sağlık profesyonellerini daha iyi hizmet sunmaları için donatmayı hedeflemektedir. Umarız ki bu kitap, göçmenlerin sağlık sorunlarına daha iyi bir anlayışla yaklaşmayı ve sağlık hizmetlerini geliştirmeyi amaçlayan herkese faydalı olur.

Doç. Dr. Kenan Taştan

Yazarlar

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Kaan KURT

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Prof. Dr. Atıf BAYRAMOĞLU

Atatürk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı

Dr Öğretim Üyesi Ayça ÇALBAY

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Bahtınur YETER

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Ersañ GÜRsoy

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Funda EKİMCİ DENİZ

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Güler ÇELİKEL

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi İdeal Beraa YILMAZ KARTAL

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Doç. Dr. Kenan TAŞTAN

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Erzurum

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif NAS

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Mehmet VATANSEVER

Trabzon Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği

Dr. Öğr. Üyesi Mercan YAĞIZ KARATAŞ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Meryem BETOS KOÇAK

Balıkesir Atatürk Şehir Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Talha KARADOĞAN

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Dr. Türkan Elif TAŞTAN

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Erzurum

Dr. Zeynep UZUN

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

İçindekiler

vii

Bölüm 1

Göçmen Sağlığı Tanımı, Tarihçesi, İlkeleri ve Temel Özellikleri1

Kenan TAŞTAN

Giriş.....	1
Tanım	1
Göçmenliğin Tarihçesi	1
Özellikleri ve Önemi	2
Sonuç	3

Bölüm 2

Göçmen Sağlığına Etki Eden Faktörler5

Türkan Elif TAŞTAN

Giriş.....	5
Etki Eden Faktörler.....	5
Sonuç	8

Bölüm 3

Göçmen Sağlığı Hizmetleri: Mevcut Durum, Erişim, Kalite, Finansman9

Atıf BAYRAMOĞLU

Göçmen Sağlığı Hizmetlerinin Tanımı ve Kapsamı.....	9
Mevcut Göçmen Sağlığı Hizmetlerinin Durumu.....	9
Erişim ve Engeller	10
Sağlık Hizmetlerinin Kalitesi ve Standartları.....	10
Finansman ve Kaynaklar	11
Sonuç	12

Bölüm 4**Birinci Basamakta Göçmen Sağlığı İçin Temel Yeterlilikler:****Bilgi, Beceri ve Tutum..... 13****Mehmet Akif NAS**

Giriş.....	13
Bilgi: Temel Taş	13
Beceriler: Uygulama ve İş Birliği	14
Tutum: Empati ve Saygı	15
Göçmen Sağlığı Eğitimi	15

Bölüm 5**Göçmen Sağlığı ve Enfeksiyon Hastalıkları 17****İdeal Beraa YILMAZ KARTAL****Bölüm 6****Göçmen Sağlığı ve Kronik Hastalıklar 23****Zeynep UZUN • Abdullah Kaan KURT**

Giriş.....	23
Kronik Hastalıklar.....	24
Hipertansiyon.....	24
Diabetes Mellitus	26
Dislipidemi.....	27
Kardiyovasküler Hastalıklar ve Risk Hesaplama.....	29
Obezite ve Metabolik Sendrom.....	30

Bölüm 7**Göçmen Sağlığı ve Ruh Sağlığı 33****Güler ÇELİKEL**

Birinci Basamak Sağlık Kuruluşlarında Yapılabilecek Müdahaleler	36
Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Alınabilecek Önlemler	36
Müdahale Seçenekleri	37

Bölüm 8**Göçmen Sağlığı ve Kadın Sağlığı 39****Mercan YAĞIZ KARATAŞ**

Bölüm 9**Göçmen Sağlığı ve Çocuk Sağlığı45****Bahtınur YETER**

Giriş.....	45
Göç Sırasında Çocuk Sağlığı Riskleri	46
Göçmen Çocukların Göç Öncesinde Karşılaştıkları Sağlık Riskleri	46
Göçmen Çocukların Göç Sırasında Karşılaştıkları Sağlık Riskleri	46
Göçmen Çocukların Hedef Ülkede Karşılaştıkları Sağlık Riskleri.....	47
Göçmen Çocukların Sağlık Sorunları	47
Hedef Ülkede Göçmen Çocuğun İlk Değerlendirilmesi	50
Göçmen Çocukların Korunması	51

Bölüm 10**Göçmen Sağlığı ve Ergen Sağlığı53****Muhammed Talha KARADOĞAN**

Giriş.....	53
İnsanın Gelişim Süreci ve Ergenlik	54
Çocuk ve Ergen Göçmenler	54
Göç ve Ergen Sağlığı.....	55
Göçmen Ergenlerin Sağlık Problemlerine Sebep Olan Ana Başlıklar	58
Göçmen Ergenlerin Sağlığının Korunması.....	60
Göçmen Ergenlerin Sağlık Hizmetlerine Erişimi ve Temel Politikalar.....	60

Bölüm 11**Göçmen Sağlığı ve Yaşlı Sağlığı63****İdeal Beraa YILMAZ KARTAL**

Yaşlılık ve Yaşlı Sağlığı Sorunları.....	63
Yaşlı Göçmenlerin Sağlık Sorunları ve Sağlık Hizmetine Erişimindeki Eşitsizlikler	64

Bölüm 12**Göçmen Sağlığı Araştırmaları67****Funda EKİMCİ DENİZ**

Göçmen Sağlığı Araştırma Alanları	67
Göçmen Sağlığı Araştırma Yöntemleri.....	70
Göçmen Araştırmalarında Etik İlkeler.....	71

Bölüm 13**Göçmen Sağlığı İletişimi: Dil Bariyeri, Çevirmen Kullanımı ve Kültürel Uygunluk73****Meryem BETOS KOÇAK**

İletişim.....	73
Sağlık Hizmetleri ve Göçmenler.....	74
Göçmen Sağlığında Dil Bariyeri	75
Göçmen Sağlığında Çevirmen Kullanımı	75
Göçmen Sağlığında Kültürel Uygunluk.....	76

Bölüm 14**Göçmen Sağlığı Danışmanlığı79****Kenan TAŞTAN**

Giriş.....	79
Göçmen Sağlığı Danışmanlığının Temel İlkeleri.....	79
Göçmen Sağlığı Danışmanlık Modelleri	80
Göçmen Sağlığı Danışmanlık Becerileri	82
Sonuç.....	83

Bölüm 15**Göçmen Sağlığı Değerlendirmesi ve İzlemi: Süreç, Araçlar ve Sonuçlar ...85****Ayça ÇALBAY**

Giriş.....	85
Göçmen Sağlığı Merkezleri	86
Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri	86
Üreme Sağlığı Hizmetleri.....	87
Bağışıklama Hizmetleri	87
Mobil Sağlık Hizmetleri	88
Kanser Tarama Hizmetlerinin Sunulması	88
Acil Sağlık Hizmetleri	88
Sağlık Personelinin Eğitimi.....	88
Göçmenlerin Sağlık Okuryazarlığının Artırılması	89
Göçmen Nüfusa İlişkin Sağlık Bakanlığı Veri Toplama ve Yönetimi Sistemi	89

Bölüm 16

Göçmenlerin Aşılması: Önemi, Zorluklar, Stratejiler91

Ersan GÜRSOY

2019 Kızamık Salgını	92
Göçmenlerin aşılması.....	93
Göçmenlerle İlgileneen Personele Aşılama	96
Sonuç	96

Bölüm 17

Göçmenlerde Sekonder Koruma: Önemi, Zorluklar, Stratejiler99

Mehmet VATANSEVER

